

הענק האמריקאי

על המימשל האמריקאי אפשר לאמר שהוא ירדע הכל, אבל לעיתים, למרבית הצער, אינו מבין דבר. ההפתעה המוחלטת, שבה נפלה החלטת מרכז הליכוד על וושינגטון, לא פחות מהתגובות המבולבלות והסותרות בעיקבותיה, מעידות על כך שוב.

גדהחיות הפוליטי הישראלי פרוש לפני וושיני גטון בכל גוניו, צבעיו ופרטיו. אין צורך ביונתן פר לארד ישראלי שיספק לו וושינגטון את המידע. למרות שגם ככאלה אין ארצות-הברית בוחלת. במיוחד מאז מדיניותו של ראש הסי-איי, מתחילת שנות ה-80, ויליאם קייסי, שנפטר בינתיים, להפעיל בישראל גם סוכנים ישראלים. ציר בית-הנבחרים האמריקאי, שניסה בשעתו לחשוף זאת באוני עיתונאים, נקרא מאז לסדר, תוך איום בסנקציות על שגילה חומר חסוי מועידת מודיעין סודית.

אבל במישור הפוליטי הישראלי הכל גלוי פתוח

לא השתנה דבר אחד: המדיניות המסורתית של המימשל בלפי ישראל לטוב ולרע. והרע גדל והלך ככל שישיראל נחלשת. מאז 1967 לא ספקה ארצות-הברית להתייחס לארץ ישראל המערבית כאל זירה שבה צריכות להתקיים שתי מדינות. וי"ש וחבל עזה מיועדים למדינה פלסטינית שבי רתה מיוזרח-ירושלים. הקונסוליה האמריקאית שם היא, למעשה, שגרירות לצרכי העם הפלסטיני. דעתם ומדיניותם של האמריקאים ברורה, והם מעולם לא הסתרו.

האבסורד הוא שבצמרת השילטון בירושלים מזמינים את התערבות האמריקאים, כדי להביס יריי בים פוליטיים. המרגי הוא שעלולים להביס את כלל ישראל. המגווח הוא שהמימשל בושינגטון ביסס את כל תוכניותיו על "שיחות" ו"הערכות" עם גורמים מסויימים בצמרת הממשלה — שרק ביקרם רצה.

הפוליטיים. אבל ספק גדול אם היא מכינה את הכוונות האמיתיות של אש"ף ומרעיו — לרחוק את ישראל מקרנינגה למשנהו, בשילוב של מאבק טרוריסטי ומדיני עד דעיכתה ומחיקתה המוחלטת.

הטעות המחשבתית — אסטרטגית של המערכת האמריקאית נובעת קודם כל ממדידה: זהו ענק ללא מתחרה, הקולט כמויות אדירות של מידע בטונות של ניירות, קשה לו לענק, לא רק לעכל את המידע, אלא לרדת מרום קומתו לגבי בעיותיה האמיתיות של מדינות קטנות כוויאטנאם או קאמבודיה, או בדרום-אמריקה. לכן הטעויות הטרגיות, שהביאו לטרגדיה בוויאטנאם, לרצחם בידי הח"מארדו'ג' בקאמבודיה ולטבח הפים מפשע בדרום-אמריקה — תוך עירעור מעמדה של ארצות-הברית והאינטרסים שלה בעולם.

נחודשים האחרונים, יותר מאשר איפעס, הוצמדה שוב

בצמרת השילטון בירושלים זומינים התערבות אמריקאית כדי להביס יריבים פוליטיים

ופרוץ מימים ימימה. בשעתו תאר באוני עוכר השגריר רות האמריקאית שמואל לואיס, השגריר הקודם, כרע תחת עומס הפטפטת הישראלית. כיצד בז בליבו לישראלים הרבים שצבאו על פיתחו כדי להזין אותו במידע, ב"הערכות" ב"ע" צות". איש התחרה ברעהו במירוץ על אוזנו של השגריר.

גם בחודשים האחרונים מיהרו הישראלים אל הנציגים האמריקאים בקצב דומה. שרים, פקידים, עיתונאים ורבים אחרים רצו, "לטכס עצה", "להחד" ליה רעועת", "להשנות הערכות מצבי".

כלומר, לושינגטון ורם כל המידע על המאבק בישראל סביב "תוכנית-הבחירות לפלסטינים". כי בעיניה תוכנית זו היא "היסטורית": "בפעם הראשונה זה שנים שממדי שלה ישראלית אימצה רישמות תוכנית" שלום... כרברי ג'ון קלי עוזר מזכיר-המדינה, ששכח משום-מה את השלום ותוכנית-השלום של מנחם בגין, וגם את קמפ-דייוויד.

כלומר ארצות-הברית הבינה היטב מה שלא סופר לציבור בישראל ש"התוכנית" הפעם פירושה מבוא למדינה פלסטינית (אש"ףית) ב"יש" ובחבל-עזה. זה מה שהפך אותה ל"היסטור רית".

כפי שהנרי קיסינג'ור, מזכיר-המדינה האמריקאי קאו לשעבר, חוזר ואומר בכל הזדמנות פומבית ופרטית: "כלל מקום שבו התערבה הבחירות, שם תקום מדינה פלסטינית... הקמתה בגבולות 1967 תהווה סכנה לקיומה של מדינת ישראל."

עקב נקודת-היפנה הזאת, הצפויה במדיניותה של ישר"אל, עקבו האמריקאים בעניין רב אחרי כינוס מרכז-הליכוד. אחרת הוא לא היה מעניין אותם יותר מאשר כינוס מפלגת-השילטון באגודתו לאח בהונדרוס.

ובכל זאת, למרות זרימת המידע הגלוי ולמרות כל הציטיטים הסמיים לשיחות השלפוניות של אישים מרכזיים ומערכת השילטון המרכזית בישראל, וושינגטון הופתעה ממחלכו של יצחק שמיר, כאשר קם קבל "מרכז" ועולם ואימץ את "ההישוקים".

ההפתעה עצמה — מפתיעה. היא הציגה מיד מיספר שאלות: האם הבטיחו שמיר ואנשיו לארצות-הברית, ובאמצעותה לאש"ף — הבטחות הסותרות את העקרונות שנאלץ ראש-הממשלה לחזור ולאמץ במרכז?

וביצד זה קרה שהמערכת האמריקאית, שהיא האדירה ביותר בעולם גם בתחום איסוף מידע, בה טענתה בהערבות-המצב שלה?

השאלה האחרונה מעלה שאלות-זימנה נוספות — אך ראשונה בחשיבותה: ארצות-הברית יודעת כמעט כל פרט על אש"ף, מנהיגיו ועל כל אירגון-טרור פלסטיני אחר. על מרבית תוכניות-הטרור שלהם — המסוכלות — ומהלכיהם

גיימס בייקר

הם יודעים הכל, אבל לא מבינים כלום

לניירת הזאת של הדיווחים הקשורים בישראל — גם משאת-נפש. מה שקרוי "קונצפציה"... נראה שהפקירות האמריקאית העדיפה לאמר רק את המידע התואם רק את הקונצפציה: הליכוד הפר כביכול, "למיפלגת-מרכז", מנוהל בידי יצחק שמיר וחבורה מסויימת המכונה "ג'סיים". הצר-מלכות זאת תציע — יחד עם יצחק רבין — את ישראל מערנות, סוף-סוף, לבחירות אצל הפלסטינים, בתיאום עם אש"ף.

פקידי מישר-החזון האמריקאי לא רק שהאמינו נו בהערבות אלה. מה שהמור, מבחינת השילטון בישראל, הם התערבו בוויכוח הפנימי ההיסטורי הקיומי בישראל ברגל לסה. — כדי שתוכנית הבחירות תוכתב למרכז מפלגת-השילטון.

לא היתה זאת אשמתם של האמריקאים: פקידים ושרים ישראלים — שלא להזכיר את התיקשות — התחננו בור שינגטון לעזרה: תורידו את פרופיל המגעים עם אש"ף, אל תזכירו את ירושלים המיוחמת, תדחו את הדיון כמועצת-הביטחון בעניין גירוש ראשי המחבלים — עד לאחר כינוס המרכז". ותואילו בטובכם לשגר איגרת-תמיכה בישראל מה נשיא ג'ורג' בוש ליצחק שמיר, כדי לסייע לו לנצח במרכז. המימשל האמריקאי הפך, אם כן, לא רק לפי נטייה תו הטיבעית היסטורית, אלא לפי הזמנה — לשותף במאבק הפוליטי בישראל.

מאז קמה מדינת ישראל לא ביקשו שרים ופקידים ישראליים מרצות-הברית להתערב בענייניה הפנימיים, עד רמת מרכז-המפלגה, כפי שזה קורה עם שתי ממשלות. האחרות" — כמרכאות — האחרונות. ובמיוחד עם הממשלה הנוכחית.

הישראלים רצים לשגריר האמריקאי בכדי להזין אחו במידע ובעצות

המימשל נרתע כמעט ממעשי ידיו, גם נוכח ביקורת חריפה שבה נתקל בעיתונות האמריקאית הגדולה. ויליאם סא"פיר ב"ניו יורק טיימס" מנה אחת לאחת את שגיאות מזכיר-המדינה, ג'ים בייקר, כבייטון למתנגדי שמיר להביסו. ה"וול סטריט ג'ורנאל" הציטע לבייקר ופקידיו לאמין את עקרונות שמיר במרכז-הליכוד.

מה שנוגע לישראל היא למדה במשך יותר מ-20 שנות מאבק על "השחחים", שכלל פעם שארצות-הברית נתקלת בהתנגדות מלוכדת ישראלית — על רקע קיומה וביטחונה — וושינגטון נרתעת, מחפשת נתיב אחר לעקוף את המציאות, גם אם היא אינה משנה את היעוד הסופי.

זוהי גם תבנית התגובה האמריקאית בחלקי עולם אחרים, אל מדינות חלשות מישראל ופחות צודקות ממנה במאבק על עצם קיומה.

נראה שניתן היה להזין את ארצות-הברית גם מתוכניותיה הסופיות הגזרות מראש ביחס לישר"אל, אילו היתה ירושלים צמודה לעקרונות של מאבק ממושך ומלוכד. אילו חיוקה ההנהגה את השיכנוע הפנימי העמוק בלב הישראלים בצידקת מאבקם.

אבל בפסקיהומו שנוצב מוטב שארצות-הברית תתעכב על משמעות הנחישות הפנימית הלאומית הישראלית, כפי שהשי תקפה גם במרכז-הליכוד, כאשר משאלות-לב התגלו כבר עתה כמיקס-שוואו. במלאת 200 שנה למהפכה הצרפתית אולי נשכח גם מפרשני העיתים וההיסטוריונים לרוע — שבנושאים קיומיים לא כמה פקידים ושרים הם שמשכתבים גורלו של עם — אלא הוא עצמו.